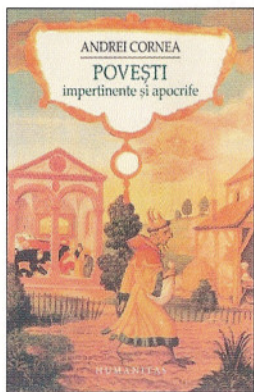

LITERATURĂ

Fabulele asfințitului

Andrei Cornea
Povești impertinente și apocrife
 Editura Humanitas, 2009

24 lei

Istoric eminent al artelor și al ideilor, clasicist, filozof, eseist și publicist de prim-plan, dar, în fond, umanist și moralist, Andrei Cornea cochetază cu proza într-un exercițiu de *captatio* al unui public mai larg. Deschis printr-un celebru motto „mefistofelic”, recent-apărutul său op de 200 de pagini (din care câteva zeci – albe, cu texte scurte, între câteva file și câteva rînduri) e la fel de greu situabil ca și autorul lui. Găsim aici „apocrife” de tot felul, apologuri, pilde, scenariu utopice, de anticipație sau cu tentă SF, fabule și mituri reciclate, anecdote biblice – o întreagă tradiție iudeo-creștină și umanist-clasică condiționată „impertinent”, pentru uzul lumii noastre postmoderne. Universalul e prelucrat individual cu vervă și savoare. Cîteva parabole se inspiră din „cazuri” ale istoriei recente (*Melita*); altele au un caracter confesiv (*Invidia, Doi frați*), la loc de cinste fiind critica malițioasă a postmodernității, a moravurilor politice și a pragmatismului apter. Adam, Eva și ceilalți locuitori ai Paradisului (în frunte cu Atoatele), Noe, Iona, Fiul risipitor, Oedip și Sfinxul, Narcis, corbul și vulpea, motanul încălțat, Șeherezada, Don Quijote și Peter Schlehmil, extraterestri, planete, fire de praf și figuri geometrice, toate acestea și altele asemenea sînt provocate prin medierea ficțiunii la turniruri morale despre condiția umană dintotdeauna. Totul e antropomorfizat, în registru cînd umoristic și mușcător, cînd reflexiv și cu note de lirism melancolic. În această manieră „minimalistă” și populară, de o mare diversitate a subiectelor și formulelor clasice reformulate ludic (unele texte au și variante!), Andrei Cornea își persua-

dează cititorii întru împăcarea cu lumea „așa cum e” – imperfectă, dar vie. Inventivitatea prelucrărilor este concurată doar de inteligența problematizării. Ceva asemănător a făcut, cu materialele industriei publicitare, Bogdan Dumitrescu în *SMS*, iar ca precursor autohton îmi vine în minte Jacques G. Costin, cu *Exerciții pentru mîna dreaptă și Don Quijote* (1931). Dar la discipolul avangardist al lui Jules Renard exercițiile fabuliste *en marge des vieux livres* aveau o fantezie inovativă care, deși nu-i lipsește lui Andrei Cornea, nu dă tonul cărțiței sale „de seară” în a cărei introducere autorul *Penumbrei* evocă „poveștile asfințitului” spuse discipolilor de un Socrate condamnat pe nedrept la moarte de atenieni.

Inseparabile de autoritatea eruditului autor, „apocrifele” excelează stilistic prin meșteșugul povestirii sfătoase (cu andrisant la persoana a II-a) și prin oralitatea înscenată cu haz subversiv. Tiparul e „clasic”: narațiune exemplară (sabotată fantezist), dezbateri/colocviu de idei cu răsturnări imprevizibile și finaluri cu morală cîteodată previzibilă. Punctul cel mai de sus e atins în istorioarele ce dau frîu liber fanteziei satirice, utopice sau distopice, fără *happy-end*: *Peștele și Ramura, Istorie biblică contrafactuală* (vezi *Facerea 25-27*), *Rostul vieții* (prima variantă) sau antologica *Educaria*, viziune a unei societăți atît de „îmbunătățite” moral încît, prin dispariția tuturor păcatelor, dispar pe rînd profesiile, societatea și (în sfîrșit, fericiți!) oamenii, ultimii „educarieni” fiind cîteva „profesori de virtute” care mor și ei cînd reușesc să-și eradichezze ultimele „vicii” (ironia, bîrfa, infatuarea). Mai puțin convingătoare, cumva frustrante sînt textele în care moralismul are un caracter prea abrupt, tezig și schematic (*Neascultarea, Crocodilii ș.a.*) sau prea „liric” (*Cele trei fîntîni, Rățușca cea urîtă*), iar facilul banc biblic din *Trei întrebări* (cu un Adam senil care nu-și mai amintește din Paradis decît de Eva – „Uau!”) – putea lejer să lipsească.

Cu toată inegalitatea lor, *Poveștile...* sînt un exercițiu ficțional captivant și insolit, un delectabil *chill out* al filozofiei morale.

Paul Cernat